

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in prazniki. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravnštvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Vse gre po stari poti...

Vlada negira nezaupnico širšega glavnega odbora radikalne stranke in hoče mirno nadaljevati svoj režim, glavni odbor pa se zopet pripravlja na sporazum s KDK — Radikalni klub bo izrazil zaupnico vladi — Kočljivi agrarni zakon

— Beograd, 28. septembra. V beograjskih političnih krogih razpravljajo sedaj največ o tem, kako posledice bo rodilo zasedanje širšega glavnega odbora v razvoju politične situacije. V opozicionalnih krogih so zelo skeptični in računajo s tem, da bo ostalo vse pri starem.

Največje zanimanje vlada za jutrišnjo sejo radikalnega poslanskega kluba, ki jo je Velja Vukičević prvotno sklical v namenu, da napravi protipotezo glavnemu odboru ter da pokaze, da je v radikalnem poslanskem klubu še vedno on gospodar situacije. Glede na to pa, da je Aca Stanojević v zadnjem trenutku popolnoma spremenil svojo taktiko in predložil širšemu glavnemu odboru mesto prvotno sestavljene resolucije, ki je vsebovala zahtevo po odstopu Velje Vukičevića in odstranitev njegovega celokupnega režima, milejšo resolucijo, ki tega ne omenja niti z besedico, pa je tudi jutrišnja seja poslanskega kluba izgubila svoj prvotni namen. Pristaši glavnega odbora zatrjujejo, da bo poslanski klub vzel na znanje resolucijo širšega glavnega odbora, ne da bi se spuščal v podrobnejšo debato.

Nasprotino pa ekstremni vukičevičevi zatrjujejo, da radikalni poslanski klub ne bo šel mirno preko obtožb glavnega odbora ter da bo zavezal jasno stališče k resoluciji. Zatrjujejo celo, da poslanski klub ne bo priznal izvolitve Ace Stanojevića za predsednika stranke.

V ožjih vladnih krogih pa se je včeraj in danes razpravljalo o tem, da li

pomeni sklep širšega glavnega odbora spremembu vladnega položaja. Zatrjuje se, da je nameravljen dr. Korošec pravtovo izvajati konsekvence, da pa ga je Vukičević pregovoril dokazujoč, da to ni potrebno. Tudi svoječasno je demokratski kongres izglasoval vladni nezaupnico, vendar pa so vsi poslanski klubovi vladnih strank odobrili politiko vlade in tako je ostalo vse pri starem. Zato je Vukičević mnenja, da se mora tudi sedaj najprej izjaviti radikalni poslanski klub. Sele nato se bo videlo, ali je sploh treba vladi zahtevati zaupnico ostalih vladnih klubov. Velja Vukičević in dr. Korošec sta se končno sporazumela tako, da vlada zaenkrat ne bo podvzela ničesar, kar bi moglo njen položaj še bolj omajati. Zato računajo v vladnih krogih s tem, da bo ostala situacija do 20. oktobra, ko se sestane Narodna skupščina k rednemu zasedanju, neizpremenjena. Sele takrat se bo videlo, ali je situacija že dozorela za razčiščenje.

Povsem drugačnih nazorov glede razvoja politične situacije pa so pristaši širšega glavnega odbora. V njihovih vrstah naglašajo, da pomeni resolucija širšega glavnega odbora, ki je rezultat celokupne debate, nezaupnica vladi dr. Korošca in smatrajo, da bi morala vladu iz tega izjaviti konsekvence ter čimprej podati ostavko. Ožji glavni odbor, ki je dobil od širšega glavnega odbora pooblastilo, da uredi odnosje v stranki, se smatra za upravičenega, da uveljavlja zahteve širšega glavnega odbora in dela na čimprejšnjo spremembo.

bo sedanjega režima. Zato bo prve dni prihodnjega tedna sklicana seja ožega glavnega odbora, na kateri se bo razpravljalo predvsem o sporazumu s KDK. Pristaši glavnega odbora upajo, da bo v najkrajšem času prišlo do oficijskih stikov, tako da bi ugledni člani ožega glavnega odbora lahko odpovedali v Zagreb kot oficijseli delegati radikalne stranke, da pričnejo pogjanja.

Beograd, 28. sept. Veliko nervoznost povzroča v vladnih krogih spor, ki je nastal glede zakona o ureditvi agrarnih odnosa v Dalmaciji. Na včerajšnji seji zakonodajnega odbora je prišlo namreč do ostrega konflikta med radikalnimi vladnimi člani ter med ministrom agrarne reforme Dako Popovićem in ministrom javnih del dr. Grgo Angelinovićem. Vsa zastopa svoje stališča, ki je prikrojeno strankarskim interesom. Na včerajšnji seji je prišlo do takto ostrega konflikta, da sta oba ministra zagrozila z ostavko, če bi odbor ne osvojil njunega stališča. Zato je bila včerajšnja seja prekinjena. Danes dopoldne se je vršila konferenca članov vladne večine, da bi predhodno dosegli sporazum. Konferenca je trajala nad tri ure, vendar pa je ostala brez uspeha. Sedaj bo morala o tem vprašanju ponovno razpravljati vlada, obenem pa bodo zavezali ponovno svoja stališča poedini vladni klub. Oba ministra vztrajati pri svojih grožnjah z demisijo, tako da se obetajo vladi s te strani velike neprijetnosti.

ga sledu. Domneva se, da jih je popolnoma raztrgal. Po zadnjih ugotovitvah je skupno 263 ranjenih in blizu 100 mrtvih.

Srednjevropski polet „Zeppelin“

Friedrichshafen, 28. septembra. Davi ob 7. jzrakoplov »Zeppelin« startal k takozvanemu srednjevropskemu poletu. Poleg nekaterih novinarjev se udeležuje poleti tudi predsednik nemškega državnega zborja dr. Loeb. Za časa starta je bilo precej neugodno vreme, ker je pihal močan veter in je začelo tudi deževati. Ob 9. zjutraj je »Zeppelin« krožil nad Monakovem ter je postal mečanstvu brezičen pozdrav. Zrakoplov je nato krenil preko Rosemeina proti Solnogradu. Okrog poldnevi pričakujejo zrakoplov na Dunaju. Ni pa še sigurno, ali bo »Zeppelin« krenil proti Dunaju, ker je vreme za ta polet zelo neugodno.

Ves svet se zanima zdaj za priprave nemškega zrakoplova »Grof Zeppelin« k poletu v Ameriko. Prvi poskusni poleti so pokazali nekatere nedostatke novega zračnega kolosa, ki jih bodo pa Nemci takoj odstranili. Predno poleti novi zrakoplov čez ocean v Ameriko, ga preizkusijo nad morjem in sicer s poletom v Egipt. Priprave za prekoatlantski polet so že takoj nadaljevale, da je računati z njim najkasneje 10. oktobra, kajti v prvi polovici oktobra je vreme nad Atlantskim oceanom navadno ugodno. Nemške meteorološke postaje so v stalni zvezi z vsemi važnejšimi meteorološkimi postajami blizu oceana.

Nemški listi poročajo nekatere podrobnosti o poskusnem poletu novega zrakoplova nad južno Nemčijo. Na krovu je bilo okrog 12.000 kg benzola. Porabili so ga 4.000 kg tako, da bi lahko zrakoplov preletele 2.500 km. Olja so imeli 12.000 kg, porabili so ga pa samo 70 kg. Zrakoplov je bil obtezen s 30.000 kilogrami, od tega odpade na posadko 3.120, na goste 3.280, na provijant 200, na inventar pa 9.000 kg. Zrakoplov je preletele 945 km s povprečno hitrostjo 100 km na uro. Med poletom je pihal večinoma vzhodni in severozahodni veter. Švico so preletele v višini 1000 m. Če bi ne pihal močan nasprotni veter, bi letel zrakoplov s hitrostjo 120 km na uro.

O vojakih, ki so bili na straži pri municipijskem skladišču in ki so bili na stanjanju v neposredni bližini, ni nobene-

Nevarna zločinska tolpa v Chicagu

Kradla je otroke bogatih starišev, da je na ta način izsilila večjo odkupnino. 22 otrok, ki so izginili tekom zadnjih tednov, so našli žive in zdrave na neki farmi.

Chicago, 28. septembra. V vsem mestu vlada veliko razburjenje radi odkritja banditske tolpe, ki je kradla otroke, da je na ta način izsilila od staršev odkupnino. Tekom zadnjih tednov je izginilo vsega 18 otrok, v starosti 4 do 12 let. Največje senzacijo je vzbujalo izginjenje 12-letnega sina chicagske tovarnare Billyja Ranerijsa. Njegovi starši so par dni potem, ko je otrok brez sledu izginil iz vrta njihove vile, dobili anonimno pismo, na katerem je odkupnino izplačano 100.000 dolarjev, nakar bo otrok v 24 urah pod domaćim krovom.

O tem je bila obveščena policija, ki je staršišem nasvetovala naj ugođe tej zahtevi. Policijski detektivi, ki so se skrili v zasedi, so nato sledili neznancu, ki je dvignil denar. Na ta način so dognali, da se skrivajo banditi v neki farmi, 50 km od Chicaga. Farmo so nato obkobili policajci, ojačani z vojaštvom. Na ta način so vješli skoraj vse člane te tolpe, v farmi pa so našli v neki podstrešni sobi zaprtih še deset drugih otrok, ki so jih doslej zmanjšali.

Tekom nadaljnje preiskave se je javil oblastenski tudi neki odpuščeni kaznjenc, ki je izpovedal, da so ga lovopi vabilo v svojo sredo. Na podlagi njegovih izpovedi je policija odkrila še več takih skrivališč, tako da je resila skupno 22 otrok. Člani tolpe so sami Italijani, radi česar je zavladalo v Chicagu splošno nerazpoloženje proti Italijanom, ki si skoraj ne upajo več na cesto. V vsem mestu pa vlada tak strah, da si nihče več ne upa puščati otrok na cesto.

Konferenca prečrških oblasti

Zagreb, 28. septembra. Danes se je vršila v prostorih zagrebške oblastne skupščine konferenca zastopnikov desetih prečrških oblasti, na kateri so razpravljali o skupnih gospodarskih zadevah. Konference so se udeležili delegati zagrebške, mostarske, dubrovniške, splitske, krajinske, bihaške, primorsko-krajiške, tuzlanske, osiješke in sremške oblasti. Poleg tega so bili pozvani na konferenco profesorji zagrebške šumarske fakultete kot referenti in ekspertri. Konference je bila razpravljala o vseh važnih gospodarskih vprašanjih ter o enotni sestavi proračuna.

Sklicanje Narodne skupščine

Beograd, 28. septembra. Podpredsednik Narodne skupščine g. Kujundžić je izjavil novinarjem, da se bo Narodna skupščina sestala še 4. ali 5. oktobra. Prvotno je obstojal namen, da bi bila sklicana prihodnja seja že te dni. Ker pa poedini odbori še niso pripravili gradiva, je bilo zasedanje odgovreno.

Napad komitor

Beograd, 28. septembra. Iz Gostilnice poročajo, da je včeraj vdrla večja komitorska tolpa preko albanske meje na naše ozemlje. Med orožniki in komitorji se je vnel pravcati boj, v katerem je bil eden izmed komitorjev ubit, trije pa ranjeni. Končno so se komitori zopet umaknili preko meje.

DANES! DANES!

Kirchfeldski

župnik

(Der Pfarrer von Kirchfeld) Prekrasno filmsko delo, posneto po motivih istoimenske nepozabne drame

L. Anzengruberja.

V glavnih vlogih kot župnik

W. DIETERLE.

Krasne gorske pokrajine. Strpljivost in človekoličje mladega duševnika. Zapuščena sirota v župnišču. Zlobne govorice po vasi. Zadoščenje za žalitve. Film, ki izvabi sožite in ganotje pri siehernem gledalcu.

Predstave ob 4., 15., 18. in 9. ur.

Lepa ganična godba.

Tel. 2124. ELITNI KINO Matica

DANES! DANES!

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

D e v i z e : Amsterdam 0—22.8425, Berlin 13.5575—13.5875 (13.5725), Bruselj 0—9.9126, Budimpešta 9.895—9.925 (9.91). Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.002—8.032 (8.017), London 0—276.21, Newyork 56.84—57.04 (56.94), Pariz 221.6—222.6, Trst 0—297.66.

E f e k t i : Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Praštediona 920—0, Kreditni zavod 175—0, Ruše 265—285, Stavbnica 56—0, Šešir 105—0.

L e s n i t r g : Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 20 vagonov bukovih pravov. V sredini jezdil.

D e z e l n i p r i d e l k i : Tendenca čvrstejša. Zaključena sta bila dva vagona pšenice.

ZAGREBSKA BORZA.

D e v i z e : Dunaj 801.70, Berlin 13.5725, Budimpešta 9.91, Milan 297.66, London 276.21, Newyork 56.94, Pariz 222.60, Praga 168.77, Curih 1095.6.

E f e k t i : Vojna škoda 442.

INOZEMSKE BORZE.

Curih : Beograd 9.128, London 25.205, Newyork 519.65, Pariz 20.315, Milan 27.165, Berlin 123.88, Praga 15.395, Budimpešta 90.52.

Skrb kleroradikalske vlade za državne uslužbence

Nezakonita odredba finančnega ministra, po kateri se odtegujejo državnim uslužbencem in tudi siromašnim vpkojencem skromni prejemki za kritje deficitov članov beograjskih potrošnic

Z uredbo finančnega ministra od 12. maja l. 1928 (Službene novine štev. 107-XXXV) o izpremembah in dopolnitvah ustreže o nabavljajnih zadrgah državnih uslužbencev, in zvezi nabavljajnih zadrg od 5. decembra 1920, ki je bila ustanovljena 28. decembra 1921, je bilo določeno, da mora biti vsak državni uslužbenec član kakršne nabavljalne zadruge ter plačati vpisino 5 Din in en delež 100 Din. Nadalje je bilo določeno, da imajo državne blagajne od prejemkov državnih uslužbencev od 1. julija l. 1928 dalje 36 mesecov zadržati po 10 Din oziroma 5 Din za zvezo nabavljajnih zadrg v Beogradu.

Na podlagi te določbe so pričeli s 1. avgustom državnim uslužbencem in tudi vpkojencem odtrgovati po 10 Din mesečno, če je kdo član nabavljalne zadruge ali ne.

Omenjene določbe finančnega ministra so bile izdane s sklicevanjem na člen 374 finančnega zakona za l. 1928-29, ki se glasi: »Pooblašč se finančni minister, da more izpremeniti in izpopolniti uredbo o nabavljajnih zadrgah državnih uslužbencev in zvezi nabavljajnih zadrg državnih uslužbencev od 5. decembra l. 1920 ustanovljene 28. decembra l. 1921 glede na organizacijo namena in dela teh ustanov, zlasti pa izpopolniti glede na osnovanje kreditnih zadrg za graditev stanovanj državnih uslužbencev.«

Iz navedenega člena finančnega zakona je jasno razvidno, da je finančni minister z omenjeno odredbo prekoračil obseg potrebljnosti, ker mu ž njim ni bilo dano pooblaščilo, da more državnim uslužbencem napraviti nova bremena in obveznosti materialnega značaja, temveč samo, da sme izdati odredbo glede organizacije namena zadrg in ureditve njihovega dela.

Nabavljajalne zadruge državnih uslužbencev so namreč zadruge, ki spadajo prav tako kakor druge zadruge pod zadružni zakon, po katerem je pristop posameznikom v zadruge mogoč samo prostovoljno in je z ozirom na to izključeno vsako prisilno članstvo, kakor ga določa ministrska uredba od 12. maja t. l. Razmerje članov, npram zadrgama in zadružnimi na tretjim osebam je zasebnopravna znaka, in začetek upravnega obdobja, ki se nameravlja v zadružni uslužbenec, ki se more po navedenem zakonu izvršiti samo sodniškim potom ali s pristankom prizadetega, upravnim potom ali s samim državnim terjetje.

Prisilno zadrževanje mesečnih 10 odnosno 5 Din od prejemkov državnih uslužbencev nasprotuje tudi čl. 120 uradniškega zakona, ker predstavlja v resnici prepoved (eksekucijo) prejemkov državnih uslužbencev, ki se more po navedenem zakonu izvršiti samo sodniškim potom ali s pristankom prizadetega, upravnim potom ali s samim državnim terjetje.

Po čl. 14 uredbe od 12. maja l. 1928 se ima od pridržanih mesečnih 10 oziroma 5 Din osnovati kapital, ki naj bi služil predvsem za kreditiranje stanovanjskih in kreditnih zadrg, vendar pa po čl. 11 te uredbe članstvo v teh zadrgah ni obvezno in je seveda prav čudno, da se tudi državnim uslužbencem, ki niso člani takih za-

drug, prisilno odvzemajo prispevki v kontrast teh zadrg. Na tem prav nič ne izpremeni določba, da ima uslužbenec po 10 letih pravico na povračilo zadržane vsote, saj se ne poslužuje koristi stanovanjskih in kreditnih zadrg. Posebno iluzorna je ta izjema za vpkojence.

Iz navedenega je razvidno, da uredba, ki jo je izdal finančni minister 12. maja t. l., ni v skladu z obstoječimi zakoni. Uredba, ki jo je izdal finančno ministrstvo, seveda ni imela v glavnem namena, da bi se z odtegljaji od prejemkov državnih uslužbencev izvedla kaka obširna stanovanjska ali kreditna akcija za nje, temveč, kakor se je že ugotovilo v javnosti, predvsem, da bi se pomagalo iz zadreg zvezni nabavljajnih zadrg v Beogradu, ki izkazuje vele milijonske deficitne in ki se naj krije sedaj s prispevki vseh državnih uslužbencev iz cele države. Tudi siromašni vpkojenci, ki se sedaj čakajo zmanjšanje na prevcovo v dinarski prejemke, morajo prispetati v ta namen! Zbrani prispevki imajo služiti predvsem za kreditiranje zvezni nabavljajnih zadrg v Beogradu, ki se je upravljala kakor vse slične ustanove po metodah beograjskih potrošnik, mnogoštivnimi komisijami in bogatimi dnevnicemi. Če je že hotela država pomagati zvezni nabavljajnih zadrg v Beogradu iz zadreg, v katero je zašla po krividi svojih upraviteljev, naj bi to storila iz svojih sredstev, ne pa iz žepov siromašnih državnih uslužbencev in vpkojencev!

Kar se tipe ustanove nabavljajnih zadrg za državne nameščence posebej, je treba povdoriti, da so te zadruge postale večinoma odveč, ker more danes vsakdo kupiti drugod cenejše in boljše blago, oz. državni uslužbenec vsaj v njih ne dobi prav nič cenejšega blaga kakor drugod. Če pa bi nabavljajalne zadruge v resnici tudi služile svojemu namenu tako, kakor so bile zamišljene, je vsekakor gotovo, da je krivично zahtevati od državnih uslužbencev, ki bivajo izven sedeža zadruge, da naj bodo njeni člani in kot taki nosijo tudi vsa bremena in obveznosti, ne da bi se mogli posluževati koristi, ki jih jim zadruge lahko nudijo.

Z »reformo«, ki jo je uvedla sedanja vlada v tem pogledu, ni prav nič koristila državnim uslužbencem, pač pa jih je oškodovala za znamne vsote. Sedanja vlada je ustanok izdelovali od draginskih doklad »za poplavljence«, sedaj pa jim je še naprila odtegljala za beograjsko zvezni nabavljajnih zadrg, preplavljeno po krividi upraviteljev z deficitom.

Škandal je seveda največji ta, da morajo te deficitne kriti tudi ubogi kronske vpkojenci, ki kljub vsemu prizadevanju ne morejo priti do svojih zakonitih prejemkov.

Zato je tudi povsem razumljivo, zakaj se je koncem avgusta min. predsednik dr. Korošec v Mariboru tako hitro poslovil od depuracije vpkojencev, ki mu je hotela obrazložiti svoje zahteve in ki je sploh poslušati ni hotel. Kaj jo bo poslušal, ko pa bi čul le svojo odsodo!

Pisane zgodbe iz naših krajev

Strašne rodbinske razmere v bosanskih vaseh. — Senzacijonalno odkritje v Sisku. — Granata ubila tri pastirje. — Dva Nova Pričeva tolpa na delu. — Težka železniška nesreča v Zagrebu.

Iz Sarajeva poročajo, da se je te dni vršila pred tamošnjim sodiščem zanimalna razprava proti nekemu seljaku, ki ga je tožila njegova žena radi alimen-tov. Ta razprava priča o strašnih razmerah, ki vladajo v nekaterih seljaških družinah v Bosni. Obtoženi seljak se je pred leti oženil z ženo, ki ga sedaj toži radi alimen-tov. Sprva sta se razumela, kmalu so pa med njima nastali prepriki. Mož se je začel z ženo prepri-ati in jo je slednji zapadol v hlev k živini in jo privezel k jaslim, da bi me ne pobegnila. Ženi je pa vendar uspelo pobegniti in vložila je proti zverinsku možu tožbo za ločitev zakona. Možu se je tudi posrečilo, da se je med tem sporazumel z ženo in jo zopet vzel k sebi. Nista živila skupno niti teden dni, ko je mož začel zopet neusmiljeno pretepati in jo je zopet privezel k živini v hlev. Potem jo je oddal nekemu drugemu seljaku, ki z njo ni ravnal nič bolj. Tudi ta jo je pretepel in jo privezel v hlev. Slednji je žena pobegnila in ovadila moža sodišču. Sodišče je obsodilo nasilnega na plačilo alimen-tov in je privolilo v ločitev zakona.

M. Sisku splošno znani industrijalet Petar Teslić je dal izkopati na dvorišču svoje tovarne vodnjak in je pri tem od-kril podzemski plin v globino 200 m. Ko so delavci prišli v globino 197 m, so začeli padati in nezavest in polaščala se jih je nerazumljiva utrujenost. Nihče ni vedel, kaj je vzrok temu. Misliši so, da so pili slabu vino ali jedli pokvarjeni jed in jim je od tega slablo. Zagotovka je bila pa kmalu pojasnjena. Ne-koli delavec je slučajno začkal vžigalo in tedaj je nastala v vodnjaku eksplozija in iz zemlje je svignil velik plamen. V zemlji se je nahajal gorljiv plin. Plin so napeljali v cev in sedaj gori že mesec dni, odkar so odkrili ta podzemski gazometer. Po zatrdiru strokovnjakov

bu ni dneva, da bi policijska kronika ne zabeležila, kake prostovoljne smrti. Najmanjše neprilike dajo samomoril-nim kandidatom povod, da posežejo po strupu in to največ po ocetni kislini, ker se jo najlaže dobi. Na Kanalu je živila 40letna Julka Patjel v skupnem gospodinjstvu z nekim trgovskim potrošnikom. Bila je po naravi zelo občutljiva in je bilo užajljena za vsako malenkost. Sprla se je s prijateljem radi nekega klijana. Ko jo je potnik tolal, je Julka pograbila steklenico in izpila večjo količino strupa. Prijatelj je poklical re-silni voz, ki je odpeljal življenska sita Julko v bolnico. Kljub vsemu prizadevanju državnih zadrgovnikov da bi jo rešili življenske, je Julka še isti dan umrla. Drugi primer zastrupljenja z ocetno kislino se je pripletel včeraj zgodaj zjutraj.

Iz Osijeka poročajo o roparskem napadu v vasi Vojšovica. Napad spominja na zgodbe iz Divjega zapada. Roparji so prišli ponoči z vozom pred trgovino trgovca Andrija Bloha in so odpeljali veliko jekleno blagajno iz njegove pisarne. Trgovcu je čul ropot in vstopil ter pogledal, kaj se godi. Roparji so ga opazili in začeli nanj streličati. Ko je bila blagajna natovorjena, so jo roparji odpeljali. Pred trgovino pa so postavili tri obo-rožene tovarische, ki so pazili, da se trgovce ne ganil iz hiše, da bi alarmiral sosedje. Ko je roparska straža odšla, je trgovec mogel poklicati orložnike in sosedje. Začeli so zasledovati roparje in našli blizu vasi na polju vložljeno blagajno, ki je bila seveda prazna. Iz nje je izginilo 25 tisoč dinarjev. Po izpovedi oropanega trgovca je roparska tolpa obstojača iz sedmih s puškami oborjenih mladeničev. Orožniki so zaslišali več kmetov in tri artileri, vendar se zdi, da niso v zvezi z državnimi napadalci, ki so za seboj zabrisali vsako malenkost.

V nedograjem poslopu zagrebške mestne tržnice se je včeraj prizetila težka nesreča, ki je zahtevala življensko mladega nočnega čuvaja Jerka Mijiča. Ko so delavci prišli zjutraj na delo, so našli na zidarskem orodju mrtvega in vsega krvavega nočnega čuvaja. Prišla je komisija in ugotovila, da je čuvaj padel s prvega nadstropja na želesne klijuke in si je pri tem razbil glavo. Čuvaj je najbrž hodil okrog poslopnega. Splezal je tudi v prvo nadstropje, kjer so v strehi luknje. Te morajo delavci po končanem delu pokriti z deskami. Včeraj so pa pustili eno nepokrito in skozi to je čuvaj padel. Komisija je zaslišala delavce, ki so trdili da so zaprli vse luknje. Komisija je pa ugotovila, da so usodenopoljno pokrili še po ne-sreči. Zanimivo je, da so pod mrtvim čuvajem našli zbirko hrvaških narodnih pesmi. Čuvaj je bil vesten in pri-den. Delodajalc so ga imeli radi, ker je dobro pazil, da tatoi niso kradli na stavbičih. Čuvaj je getoto čital narodne pesmi, da si krajša čas v dolgih nočih in se tudi pri tem izobražuje. Ponesrečeni delavec je bil rodom iz Dalmacije in je bil oče treh nepreskrivenih otrok.

Nogavice

v najsolidnejši izbiri po konkurenčni cenii priporoča

I. URBANČIĆ, MIKLOSICEVA 20

Pohujšanje, Cankar in narod

1908—1918—1928

Bili so časi, ko je moralta nositi umetnost dolga kralja, dolge rokave in spodobno počesane lase in prepevati s povešinimi očmi občepričnano himno: »Alozij ti deviški cvet... Bognasvaruj, če kedti ni parital. »Bili so me, ko osla...!«

Cankar je vrnjal udarce, ker ni očesar sprejemal po nevrednosti s farso Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Vsa Ljubljana in dobršen del Slovenije je poromal k premjeri. Ne radi umetnosti, radi pohujšanja so prišli kakor hodoval danodoljni kralji na Panonsko morje. Plin izhaja iz kakrega premogovnika ali petrolejskega vrelca. Industrija Teslić je dal plin preiskati in ga uporabil v svoji industriji, za kar ima že dovoljenje.

V banjaluškem sreuzu na Vukomirovem brdu pri vasi Han Kola se je vršilo streljanje artiljerijske baterije. Tu je bilo streljične za topničarje že za časa Avstrije. Dan preje so se vojaki utaborili v bližini streljične in postavili pa-trulje ter opozorili seljake na nevarnost. Orožništvo je dobilo nalog, da obvesti vse prebivalce okolice o ostrom streljanju. Orožniki seveda niso mogli obvestiti vseh kmetov, da se osem dni ne smejte približati streljiču. Tako se je zgodilo, da so prišli zgodaj zjutraj pastirji s čredami in začeli pobirati prazne patrone. Našli so tudi nekaj gra-nata, ki so bile na pol zapokane v zemlji in niso eksplodirale. Granata so vzeli pastirji 17letni Mirko Ačimović, Rade Topič, Milutin Radaković, 15letni Kosta Tatič in 20letni Slavko Radič, vsi iz va-si Rekavice. Mirko Ačimović je začel točiti granate na leseni kolcem, drugi so ga opazovali. Granata je eksplodira-rala in raznesla na kosce Ačimoviča in ubila na mestu Topiča in Radakoviča. Ostale pastirje so drobci granate težko ranili. Te so dopeljali v bolnico, kjer se bore s smrtno. Seljaki pravijo, da je na streljiču, ki je tudi vaški pašnik, še mnogo nerazstreljenih granat.

Zdvi se, da je tudi jesen pripravna sezona za samomorilce, kajti v Zagrebu

venec, ki mi ga spet pokloni hvaležni narod, prepustim tebi! Še celo ploskal je.

Ostani Ivan pri nas, glej mrači se in dan se je nagnil. Nič ne porajai, četudi je gospod župnik spet obolen, kakor je na kratko javil v »Slovenec«. Nikoli nisi bil za velike družine. Vidiš, ni nas veliko, a vsi smo čisto tvoji. Ave, anima candido!

C. II.

50letnica ameriškega pisatelja Uptona Sinclaira

Te dni je proslavljen eden največjih sodobnih pisateljev Upton Sinclair 50letnico rojstva. Morda o nobenem pisatelju na svetu niso mnjenja tako deljeni kakor o njem. Niegovo ime pomeni borbo proti krivici in nasilju, ime Sinclair je bojni krik izkorisčanih, ponizanih in teplanih. Zato ni čuda, da je pisatelj obožujejo milijoni, ki se divijo njegovim fenomenalnim umetnostim pripovedovanja, občudujejo njegov fanatizem resnicljubja in njegov blesteč slogan patetega, na-zornega pripovedovanja. Mož ima tudi nasprotnike, ki so mu več nego sovražni, ki mu očitajo, da širi tendencijo sovražstva, razredno mržnjo, da je pamphletist in odrekajo mu vsako umetniško vrednost njegovih romanov, od katerih so »Močvirje«, »Kralj premoga«, »Jimmie Higgins«, »100 odstotkov« in »Petrelje« morda najbolj pri-ljubljeni moderni romani.

Upton Sinclair je poleg slovenskega francoskega romanopisa Zolaja danes nedvomno največji sodobni pisatelj na polju družabnega in časovnega - kritičnega romana. V njegovih knjigah je točno prikazana današnja Amerika; njen ritem in tempo, lov za dolarji, peripetije njenih velimest, karijere, zabolode v tragediji. Neizporna bičajo in žigosalo njegova dela sodobno ameriško družbo in zato ni čuda, da ga biražnija in kapitalisti sovražijo. Za nje je tendencijoz, ker ogroža družabni red v Ameriki. Niegov roman »Močvirje«, ki je razgolil vso umazanijo in propadlost ameriških, v trutih združenih klavnic, mu je nakopal smrtno sovražstvo. Ravno tako nasprotnike mu je ameriška industrija, zakaj Sinclairov protesti proti vstopu Amerike v svetovno vojno so mogočno odmevali po Ameriki.

In dogodilo se je, da so mu mogočni ameriški trusti v Ameriki po svetovni vojni zabranili papir in založbo njegovih romanov, pošta je odklonila razpečevanje njegovih del. In ko je izdal zadnje delo »Boštone«, ki slika Sacco - Vancettijevu tragedijo, se je zopet dvignil val ogroženja proti resnicljubnemu avtorju. Pisatelj živi v popolni osamljenosti v Long Beachu v Kaliforniji.

Prosleta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Vse predstave se vrše v dramskem gledališču.

Petak, 28. septembra: Zaprt.

Sobota, 29.: »Krog s kredo«. Premierski abonma.

Nedelja, 30.: ob 15. pop. Čardaška kne-ginja«, opereta, izven: ob 20. zvčer:

Romeo in Julija, izven.

Ponedeljek, 1. oktobra: Zaprt.

Torek, 2.: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanske«. Red C.

Sreda 3.: »Krog s kredo«. Red D.

Cetrtek, 4.: »Fany, tete, striči itd.«. Red A.

* Opozorjamo na premiero dramatič

Plasti, od najelegantnejše vrste
do priproste a lepe od
Ogled neobvezan: din 350 - P. Magdič
LJUBLJANA
Oglejte si cene v izložbah!

Dnevne vesti.

Danes smo priložili vsem cenjenim naročnikom položnice in prosimo, da blagovljijo naročnino po možnosti za celo IV. četrletje takoj prve dni v mesecu oktobra poravnati. Oni naročniki, ki imajo naročnino že poravnano naj položnico shranijo in isto porabijo ob poteku naročnine. Dalje naprosto vse naročnike, katere smo opozorili o poteku naročnine in je sedaj še niso poravnali, da to čimpreje store, ker sicer se bo vsem zamudnikom brez izjem pošiljatev lista dne 12. oktobra 1928 ustavilo. — Uprava »Slovenskega Naroda«.

Olikovanje českoslovaških poštih strokovnjakov. V sredo se je zglašil naš poslanik v Pragi Branko Lazarević v pošt. ministru, da izroči českoslovaškemu pošt. ministru dr. Neskusu red Sv. Save I. stopnje, generalnemu ravnatelju českoslovaških pošt dr. Farki red Sv. Save II. stopnje, ministerijalnemu svetniku gr. Otonu Kučeriu in načelniku inženjerja Strnadu pa red Sv. Save III. stopnje.

Prenos zemskih ostankov jugoslovenskih vojakov na Moravskem. Na pokopališčih moravskih mest Jihlave, Trebišča, Moravskega Budejovic, Znojmo, Pratibruna, Valčič, Breslave, Hodonina, Breznice, Bučovic, Slavkova, Brna in Prostejova je bilo pokopanih med svetovno vojno 497 jugoslovenskih vojakov. Njihovi zemski ostanki bodo na stroške naše vlade izkopani in preneseni v jugoslovenski mavzolej v Olomouc. Grobovi so se začeli odkopavati.

Naša delegacija za trgovinska pogajanja s Českoslovaško. V sredo zvečer je prispevala v Prago naša delegacija za trgovinska pogajanja s Českoslovaško. V delegaciji so: kpt predstavniki vseučiliški profesor dr. Milan Todorović, kot delegati vseučiliški profesor dr. Oto Frangeš, generalni ravnatelj carin dr. Konrad Šmid, načelnik poljedelskega ministritva dr. Velimir Stojković, načelnik trgovinskega ministritva dr. Rudolf Steinmetz - Sorodolski in načelnik trgovinskega ministritva Milivoj Savić; kot eksperti pa inspektor trgovinskega ministritva dr. Milan Lazarević, tajnik trgovinskega ministritva Milan Antula, inspektor generalne direkcije carin Radmilo Budič, veterinar poljedelskega ministritva Cyril Petrović ravnatelj Gospodarske zveze v Ljubljani Janko Jovan in tajnik trgovske zbornice v Sarajevu Vekoslav Jelavić. Tajnik delegacije je tajnik v zunanjem ministritvu Milan Konstantinović.

Osebna vest. Odvetniški izpit je načrpal s prav dovoljenjem uspešno pri višjem deželnem sodišču g. dr. Anton Orlič, tajnik finančne prokurature v Ljubljani. Čestitamo!

Na poštne hranilnice. S 25. septembrom t. l. se je uvedel neposredni izplačilni promet z Nemčijo, pod istimi pogoji kot z ostalimi državami, s katerimi je ta promet že upeljan. Do sedaj je poštna hranilnica uvedla virmanski in izplačilni promet s sledičimi državami: Českoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Švico, Italijo in Belgijo, a s posredovanjem teh držav vrši izplačila tudi v druge države. Navodila in natančna pojasnila daje brezplačno poštna hranilnica v Beogradu in njeni filialke v Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani in Skoplju.

Naše državljanstvo so spremeli učitelji z Rakitne Ljudevit Tavčar, posestnik iz Dolnje vasi Martin Klamer, hotelir z Jesenic Franc Par, tovarniški delavec z Rudnika Alojzij Vitez in učiteljica iz Radeč Katarina Sašelj.

Nova lekarna v Gornji Radgoni. Minister narodnega zdravja je dovolil, da se otvari v Gornji Radgoni javna civilna lekarna. Koncesija je podljena edinemu kandidatu mag. pharm. Karlu Kupferschmidu v Celju.

Razpisane sodne službe. Pri okrajnem sodišču v Celju se odda mesto okrajnega sodnika. Prošnje je treba vložiti do 25. oktobra. Pri okrožnem sodišču v Novem mestu se odda mesto okrajnega sodnika. Prošnje je treba vložiti do 20. oktobra. Pri mostki kaznilični v Mariboru se oddasta dve mestni paznivci - zvančnikov. Prošnje je treba vložiti do 10. oktobra.

Razpisana zdavnitska služba. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje vnovič natečaj za referenta zdavnitske stroke. Prošnje je treba vložiti do 8. oktobra opoldne.

Za mrtvoga proglašen. Okrožno sodišče v Mariboru je uvelo postopanje, da se proglaši za mrtvoga poljedelčev sin v Srednji Bistrici pri Doljni Lendavi Martin Balažič, ki je odšel l. 1894 na Madžarsko in je zadnjji pisal l. 1895 iz Kapovsara.

Državni strokovni izpit zdravnikov za prestop iz pripravilne skupine v pomožno se bo vršil 20. oktobra. Prijave naj se predložijo najkasneje do 10. oktobra. Higijenskemu zavodu s šolo narodnega zdravja v Zagrebu.

Jabljana, ki cvete jeseni. G. Oto Pavčič iz Žužemberka nam pošilja cvetje jahane, ki je zamenjala jesen s pomladjo in razcvetom. Jablana v polnem cvetu stoji na Pavševem vrtu v Žužemberku.

Poštna palača v Splitu. V Splitu građe veliko poštno palacio. Stroški so proračunani na 11,056,998 Din.

Dražba lova. Lov krajevne občine Srednje vasi v Bohinju se bo oddaljal v soboto 20. oktobra ob 9. v uradu sreskega poglavarja v Radovljici v zakup za dobo od 1. novembra 1928 do 31. marca 1933.

Obvezno zavarovanje proti požaru in toči. Minister agrarne reforme je izdal načrto o kolektivnem obveznem zavarovanju vseh članov agrarnih zajednic proti požaru in toči. Vsači član agrarne zajednice,

iz Frančiškanske ulice) sredi oktobra t. l. Plesno šolo vodi strokovni plesni učitelj in pedagog pod načelstvom odbornice ge. Tinke Novakovičeve. Plesni tečaji trajajo 10 zaporednih vaj po 1 in pol ure in se zaključijo po želji večinoma plesalcev ali brez venčka oziroma s čajanko. Plesna šola se otvorja v sledenih tečajih: 1. otroški tečaj — dečki in deklice od 5. do 10. leta; 2. tečaj za naraščaj — same deklice od 10. leta naprej; 3. tečaj za uradnike in privatne nameščence — moderni ples — dame in gospodje; 4. tečaj za moderne plese — dame in gospodje. Obleka navadna šolska oziroma promenadna. Vpisovanje se vrši v beli dvorani hotela »Union« dne 1., 2. in 3. oktobra t. l. od 18. do četrtek na 19. uro. Cena: Otroški tečaj Din 200. Tečaj za naraščaj Din 250. Tečaj za uradnike in priv. nameščence — dame Din 200, gospodje Din 150. Tečaj za moderne plese — dame Din 200, gospodje Din 150. Enkratna prijavilna za vsakega člena v vseh tečajih Din 10.

742-n

Velika tombola Sokola I.

se vrši

v nedeljo 30. sept. ob 15. uri
(3. uri) na Kongresnem trgu.

— Ij Večer arli in pesmi 5. oktobra v unionski dvorani. Na večeru arli in pesmi, čigar program bosta izvajala znani švedski bariton Karl Hellgren in opera pevka Staller - Stolzerjeva, se bodo prednasele vse pesmi in arli v originalnem tekstu. Karl Hellgren lirični bariton kralj. dvorje opere v Stockholm postavlja ravnokar na nemških odtisi in je žel povsed pri kritikakor pri občinstvu veliko priznanja. Berlinska kritika priznava enoglasno visoke pevčeve kvalitete in ga označuje kot vrednega naslednika umrlega slavnega baritonu Josipa Schwarza.

— Ij Matere, skrbite že sedaj, da bo imela vaša hčerka elastičen korak, pravo linijo in graciozno ponapanje. Najlažje dosegte to s tem, da jo vpišete v televodni tečaj »Atene«.

— Ij Merkurjevi večerni učni tečaj. Trgovsko društvo »Merkur« bo otvorilo ob zadostnem odzivu s 1. oktobrom t. l. večerne tečaje v Šoli na Grabnici za srbovraščino, nemščino, italijansčino, kajgovodstvo ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaja za nemščino in italijansčino se bodo letos vodila v dveh oddelkih: a) za začetnike in b) kot višji nadaljevalni tečaj. Člani plačajo malenkostno učnino, dočini morajo nečlani, aka se prijavijo, postati člani. Prijave dnevnov v društveni pisarni Gradišče 17/1 med 10. in 12. uro dopoldne in 3. do 5. ure popoldne. V sobotah popoldne se ne vradije.

— Ij Smrtna kosa. Včeraj je pod Rožnikom umrla gđe. Marija Černe, gospodinja v znani gostilni pri Čudu. Kakor gostilna sama, tako je bila tudi pokojna kuhatica znana širokim slojem prebivalstva, saj je bila pri hiši nad 30 let in nedvomno je mnogo pripomogla, da je Čadova gostilna med Ljubljancami tako priblijena. Pokojna je v veči roku vodila vse gospodinjstvo pri Čudu in znala je gostom dobro postreči. Kar je pripravila Mari, je bilo dobro in okusno in tudi najbolj razvajajoči gurmanti so bili zadovoljni s Čadovo kuhanijo. Zato je njeni nenačni smrt težko prizadela gospodinjstvo, pogrešali jo pa bodo tudi mnogi Ljubljanci. Pokojna je bila zvesta čitalnjica »Slovenskega Naroda« in dolga leta njega naročnica. Bodи ji ohranjen blag spomin. — Dames je preminala v Ljubljani uradnica Ljubljanske kreditne banke gdje. Lojzka Pikel. Pokojnica je bila simpatična, med stanovskimi kolegi splošno priljubljena mladenka. Zavod izgubi z njo zanesljivo, vestno moč. Pogreb bo v nedeljo ob štirih popoldne in Dolenske ceste št. 12. Blag Il spomin! Težko prizadeti materi in bratu naše iskreno sožalje!

— Ij RAZSTAVA TISK. LJUBLJANSKI VELESEJEM 7.-21. OKTOBRA

— Ij Českoslovaški pedagogi v Ljubljani. V naši državi se mudi že več dni 35 českoslovaških pedagogov, učiteljev na zavodih za stope, gluhonemo in živčno bolno deco. Ekskurzijo vodi znani češki pedagog Josef Zeman. Zadnje dni so muše českoslovaški gostje v Zagrebu, v nedeljo ob 13.53 se pa pripeljejo v Ljubljano. Naša dolžnost je, da jih prisrečno sprejememo. Ljubljana mora tudi to pot pokazati, da se kot kulturno središče Slovencev zaveda pomene tehnih kulturnih stikov z bratskim českoslovaškim narodom. Prepričani smo, da bo tudi v nedeljo pri sprejetju odičnih socijalno prostvenih delavcev iz Českoslovaške ta dokaz v polni meri doprinesla. Opazujamo na sprejem milih gostov zlasti našo šolsko mladino in vsa društva.

— Ij Šolsko - zdravniška posvetovalnica za učence in učenke po mestnih šolskih zdravniških nadzorovalnih šol postavlja od 24. septembra dalje vsak pondeljek, sredo in petek ob 4. uri popoldne v Mestnem domu. Istotam se vrši zdravniško poklicno posvetovanje in obsevanje z višinskim solcem.

— Ij Java prošnja na g. župana. Obiskovalci ljubljanskega gradu, prosimo g. župana, če bi bil tako prijazen ter bi pospešil zadevo glede pešpoti na ljubljanski grad. Kjer je to ena izmed najpotrebnnejših pešpoti, prosimo, da naj bi se zgradila že pred zimo. G. županu pa bomo za naklonjenost, zelo hvalnežni.

— Ij Na strokovni obrtni nadaljevalni šoli za stavne obrite v Ljubljani (Graben) se vrši vpisovanje obrtniških vajencev v nedeljo, t. l. 30. t. m. Oni vajenci, ki so že hodili v šolo, naj prineso s seboj »izkaz iz miniulega šol. leta. Vajenci pa, ki se bodo vpisovali na novo, naj prineso s seboj odpustnico, oziroma zadnjo šol. naznanih in učno pogodbo; ob vpisovanju je plačati 15 Din za starove šol. potrebujoče za mesec oktober t. l. Kedaj bomo z rednim poukom pričeli, bomo javili potom dnevnega časopisa.

— Ij Plesna šola »Atene«. Plesni odsek telesno-kulturnega društva »Atene« si dovoljuje javiti, da otvori svojo redno plesno šolo v beli dvorani hotela »Union« (vhod

iz Frančiškanske ulice) sredi oktobra t. l. Plesno šolo vodi strokovni plesni učitelj in pedagog pod načelstvom odbornice ge. Tinke Novakovičeve. Plesni tečaji trajajo 10 zaporednih vaj po 1 in pol ure in se zaključijo po želji večinoma plesalcev ali brez venčka oziroma s čajanko. Plesna šola se otvorja v sledenih tečajih: 1. otroški tečaj — dečki in deklice od 5. do 10. leta; 2. tečaj za naraščaj — same deklice od 10. leta naprej; 3. tečaj za uradnike in privatne nameščence — moderni ples — dame in gospodje; 4. tečaj za moderne plese — dame in gospodje. Obleka navadna šolska oziroma promenadna. Vpisovanje se vrši v beli dvorani hotela »Union« dne 1., 2. in 3. oktobra t. l. od 18. do četrtek na 19. uro. Cena: Otroški tečaj Din 200. Tečaj za naraščaj Din 250. Tečaj za uradnike in priv. nameščence — dame Din 200, gospodje Din 150. Tečaj za moderne plese — dame Din 200, gospodje Din 150. Enkratna prijavilna za vsakega člena v vseh tečajih Din 10.

742-n

— Ij Padec s stavbne odr. V Apihovi ulici sta bila pri zgradbi neke stavbe zapošljena brata Agam in Jusuf Miklovič, sinova krške Bosne. Včeraj popoldne sta pa oba dosedaj še nepojasnjeno način padla s 4metre visokega odrja in s težkimi notranjimi poškodbami bležala. Prepeljali so ju takoj z rešilnim avtom v bolnico. Njegovo stanje je precej resno.

— Ij Padec s stavbne odr. V Apihovi ulici sta bila pri zgradbi neke stavbe zapošljena brata Agam in Jusuf Miklovič, sinova krške Bosne. Včeraj popoldne sta pa oba dosedaj še nepojasnjeno način padla s 4metre visokega odrja in s težkimi notranjimi poškodbami bležala. Prepeljali so ju takoj z rešilnim avtom v bolnico.

Iz Celja

— Ij Velik zbor KDK v Celju. Poslovni odbor KDK za celjsko okrožje je na svoji seji v sredo sklenil, da se veliki zbor KDK, ki je sklenik za 14. oktober in ki bi se pravtvo imel vršiti v Žalcu, iz prometnih ozirov vrši v Celju. Na zboru bosta govorila oba predsednika KDK Svetozar Pribičević in dr. Vladko Maček. Z njima pridejo v Celje tudi mnogi drugi hravti, srbi in slovenski poslanci KDK. Za celjski zbor KDK vlada po celji spodnji Štaverski že danes veliko zanimanje.

— Ij Znane priklopne pristojbine. Mestni občinski svet celjski je v svoji redni javni seji dne 6. tm. sklenil, da se priklopne pristojbine za instalacije znižajo in se računa: do 3 izvodov 20 Din, za vsak nadaljnji izvod 5 Din, za motor do Ks 60 Din za vsak nadaljnji Ks 10 Din. Pristojbine za preizkušnje se odpravijo in zaračunava

se imenuje občutek, ko smo srečni. Tako veseli smo lahko tisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht Terpenin-Milo s svojim Redinoft.

Avtentično poročilo o smrti prestolonaslednika Rudolfa

Poročilo šefa bivšega dvornega arhiva Mitisa. — Prestolonaslednik je izvršil samomor iz političnih nagibov. — Nečuveno početje vlade in avstrijskega dvora.

V založništvu »Insel-Verlag« v Lipsku je izdal bivši ravnatelj nekdajšnjega dvornega in državnega arhiva in arhiva cesarskega doma, sekcijski šef Mitis, zanimivo knjigo pod naslovom »Zivljenje prestolonaslednika Rudolfa«. Knjiga je napisana na podlagi originalnih listin iz dvornega arhiva. Poleg drugih zanimivosti je v nji tudi pismo grofa Josefa Hojosa o smrti prestolonaslednika Rudolfa. Grof Hojós, ki je bil zadnji večer pred prestolonaslednikovo truplo in sestavila uradno poročilo, toda tudi to poročilo so na cesarjev ukaz potvorili, da bi mogli papežu sporočiti, da bi bil prestolonaslednik blazen, ko se je ustrežil. Drugač je namreč papež ne dovolil cerkevne pogrebe.

Naravno grozno so ravnali s trupom prestolonaslednikove ljubice. Na cesarjevo povleje so prišli ponoči ponje dvorni tajnik, grof Stockau in njen stric Baltazzi. Truplo so zavili v kožnih, polozili na voz in se odpeljali v Heiligenkreuz, kjer so Marijo Večer pokopali. Sestavili so protokol, v katerem je rečeno, da so našli na katastru občine Mayerling žensko truplo s prestreljeno glavo. Podpisane priče so spozale v truplu baronico Marijo Večer, ki so jo pokopali v Heiligenkreuzu.

Oblasti so z vso vremen potlačile vsako poročilo o tragediji. V Berlinu so objavljali točno poročilo o Rudolfovih tragedijah, na Dunaju pa so to

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

— Uboga Safija, — je dejala, ko je markiza odšla. — Ne poznam te ženske, vem pa, da je moj mož že večkrat postal štev brezvestnih sleparij. Vem, da bo zaigrala vse svoje življenje. Ne poznam ne moža, ne žene, s katero odpotuje, toda bog vas varuj, Safija, da bi nikoli ne obžalovali svoje svobode.

Misliš sem, da so grofičini dvomi posledica žalosti, ker jo zapuščam. Bila sem pod drugimi vplivi in zdele se mi je, da prvič vidiham čistejši zrak. Nestrpo sem pričakovala odhoda. Spominjam se, da sem bedela na krovu vso noč, ki se mi je zdelo cela večnost, ko maj je priplula naša ladja v Benetke, že se mi je zdelo, da se me je nebo usmihlo in da se verige mojega suženjstva trgajo. Grof Teleki mi ni povedal, zakaj me je tako naglo osvobodil. Zdele se mi je, da sanjam. Naša ladja je bila zasidranja pri drugi, kameniti ladji, ki se imenuje Benetke in ki sem jo videla sredi morja, v katero je kanilo toliko mojih solz. Benetke! Drhtela sem pri tem imenu, ubogo deklete, ki ji je bila domovina samo mačeha, ker jo je pradal. Rada bi bila stopila na beneška fla, da bi si ogledala ob bližu palače in dobrodrušno obličejo častilivega starca, ki je bil takrat dož. Toda te sreče nisem imela, markiz. Videla sem to marmornato mesto samo v nočni megli. Morača sem čakati na krovu, da se markiza vrne. In vendar je treba, da človeka prodajo pri belem dnevu, vpričo vseh, z vergami na nogah na drinopolskem trgu, da razume, kolika radost me je navdajala pri pogledu na leva sv. Marka, ki razprostira svoja krila, kakor nebeski simbol odrešenja in svobode. Noč, ki sem jo preživelna na krovu frege, mi ostane vse življenje v spomini. Govorila sem z bogom, kakor govorila srečna hčerka z ljubljenskim očetom. Zahvaljevala sem se mu in kljanala sem se njegovim previdnostim. Spominjam se, da sem sedela in poslušala čudovite storie, ki so si jih pripravljali naši mornarji o duhu lagun, ki se imenuje Orco; ko je v bledi mesecini čoln s šestimi veslači rezal valove. Sprejel je stal mož v širokem, z zlatom obšitem plasu. Kakor jaz, je tudi on občudoval lepoto tega prizora. Spominjam se na tudi, da se mu je včas izvil iz prs rezek, vratil smeh. Bil je trenutek, ko sem pomislila, da se reži duh lagun. Ko je pristal pri naši ladji, sem videla, kako se je obrnil in podal roko, natančno v kateri sem spoznala markizo. Mož je vstopil in naročil nekaj slugom grofa Telekija, ki so dobili povelja od svojega gospodarja, predno se je izkrcal. Mož v plasči je stopil k meni in me nagovoril v italijansčini. Govoril je sicilsko... palermško narečje. Zadostovalo je nekaj minut, da sem zbrala skromno prtljago, ki mi jo je dala plemenita grofica. Poslovila sem se od ladje, na katero sem stopila kot sužnja, odpeljala sem se v njenem čolnu, bila sem svobodna. Ko sem prispevala v Fusino, sem zvedela, da je markizi ime Safina.

— Safina Feliciani! — je vzklikanii grof in prebedel videč, kako je grofica pri tem imenu zadrljela.

— Safina Feliciani, — je odgovorila in se še vedno vsa tresla. — Tako se je pisala žena, ki jo je Cagliostro pobral v nekem beneškem brlogu. Žena, ki je bila čudovito spretna zvodenica in je znala dobro širiti razuzdanost, govo-

reč o morali. Pariz jima je bil gledališče, v katerem sta hotela prvič nastopiti. Oba sta bila dovolj spretna in izkušena, da sta si znala ugraditi pot. Taka je bila moja usoda, da sem ju moral spremljati, polna nad in vsa srečna.

Vso pot je bila Serafina Feliciani zelo prijazna z menoj in niti sanjalo se mi, kaj me čaka. Ona in njen mož sta kar tekmovala med seboj, kdo mi bo bolj stretegel. Mislite si ubog delikico, vajeno, da je ravnal vsak žid z njo, kar z živino, ki je od zgodnjega mladosti upogibala svoj tilnik pod pratirom bitčem, potem pa je bila podrejena šikana groznega grofa Telekija. Grofica Teleki je pa vendarle dovolila, da so ravnali z menoj lepše nego z drugimi sužnjami. Pa tudi ona je drhtela pred grofom in po pravici se je pristevela med njegove sužnje. Žena, ki se je predstavila kot markiza Feliciani, se mi je pa zdel angel prijaznosti in dobrobitljivosti. Pripravovala mi je o Parizu kot o čarobnem mestu. Ko bom v Franciji, da zagledam pravljično deželo, polno prijetnih presečenj. Tam da vlada lepoti in neprestano mi je zatrejvala, da sem lepa. To potovanje se mi je zdelelo višek sreče in blaženosti. Često sem zaspala ob njeni strani in na njeni rameni. Sanjala sem o kraljevskem dvorcu, o plemičih in princih in ponosna sem bila, da sem občevala z njimi. Ko sem se pa prebudila, me je tresa mrzlica. Bila mi je, kakor da sem zapustila najkrasnejšo, najčarobnejšo palačo iz pravljice »Tisoč in ena noč.«

Komaj je ta vizija izginila, se je prikazala druga. Videla sem, kako se udeležujem pod vodstvom samega grofa tajnih obredov sredji bajno razsvetljenega hrama, v katerem je bilo polno kadila in vonjav in kjer je sedel oni, ki mi je razkazovala ta čuda, na prestolu iz rubinov in safirov. Grof Cagliostro je imel izrazit obraz. Naj sem gledala ali poslušala, ali pa zatiskal pred njim oči, vse me je elektriziralo. Pripravoval mi je o novih bivališčih, ki mi jih je namenil, o tajnih palačah, v katerih da stanujejo nebeska bitja. Služba v njih je bila poverjena mladim delikcam čistega srca in neomadeževane preteklosti. Te čednosti sem imela, kajti ljubezni moje srce takrat še ni poznalo. Nobeno človeško bitje še ni triumfiralo nad menoi, izvzemši krutega gospodarja, ki sem ga spoznala že v zgodnji mladosti in ki se imenuje nesreča. Kmalu sem ji podlegla in vzbudila se je v meni nempremagljiva radovodnost. Od grofa sem zvedela, da je na svetu svobodna, plemenita dežela. Njegove besede so me navdajale s trdno vero v lepšo bodočnost. Med vsakim pogovorom sem mu odkrivala svojo dušo, zaupala sem mu tako, da mu nisem nječesar prikrivala. On je bil učitelji, jaz učenka in priznam, da sem pred tem učiteljem prebedela v drhtela. Ali mi je pripravljala srečo ali nesrečo? Kaj je zahteval za svojo dobrobitljivost? Ali sem smela dvomiti o njegovem poštenosti? Ko sem prispevala v Pariz, nisem mogla obvladati občutkov, ki so me navdajali s strahom pred bodočnostjo.

Od našega prihoda v grofovemu palaču so ravnali z menoj kakor z lastno hčerko markiz Feliciane. Palača je stala med mračnimi, zapuščenimi poslopji oddaljenega predmestja. Misliš sem na tesno kajuto, v kateri sem stanovala na ladji. Iz nje sem vsaj lahko videla morje, ki je butalo ob ladjo. Počala sem tako otožna, da sem zaplakala in markiza je opazila moje solze.

— Drago dete je dejala, — pomiri se, čez nekaj dni bodo v tej mračni palači svečanosti, vse stene bodo vi-

dele, kako zažare zlati okraski v morju lučic. Ne kvarite si nežnih lic s solzami in potrudite se biti lepa. Jutri pridejo k nam nekateri grofovi prijatelji, sami odlični gospodje, nekateri celo iz dvornih krogov. Spočetka se vam utegne zdeti čudno nujno vedenje. Toda jaz bedim nad vami, vi ste moja hčerka, Safija. Jutri, da, jutri morate obleciti nošo jonskih otokov, ki vam jo je podarila grofica Teleki.

Prve markizine besede so me navedale z bojaznjijo, ki si je nisem znala pojasnit. Govorila je z menoj nekam osorno in strogo. Med vožnjo mi nikoli tako čudno govorila. Toda nepopisna je bila moja radost pri misli, da bom znova nosila kroj bivše dobrotnice.

Ko sem bila s toaleta pri kraju, me je odvedel drugi dan v markizin salon sam grof Cagliostro, ki kar ni mogel odvrniti od mene svojega strepega, poželjivega pogleda. Vsi so me obkolili in se mi dobrikalci. Od vseh strani so se slišali slavospevi in pokloni v tujem jeziku. Sama nisem prav vedela, kaj to pomeni, pač pa sem razumela, da sem lepa. Poslušala sem slavospeve in že s tem sem bila izgubljena.

Kaj naj vam še povem, markiz? Nenavrnosti nisem slušila in tako sem se kmalu ravnila po nasvetih Serafine Feliciani. Ne da bi prav vedela, kako in kdaj sem postala njenja zaveznicna.

— Njenja zaveznicna?

— Da. Cagliostro po svoji stari navadi ni dolgo oklevjal in pomisil. Ni še mili teden in že je nama diktiral nekatera onih pisem, ki svaju morali podpisovati s svojim imenom. Vsako pismo je spravil v kuvert in pazil, da je ostal prostor za naslov prazen. Naslov je napisal po svoji uvidevnosti. Včasih je bilo naslovljeno pismo na kakega markiza, včasih pa na tujega princa, ki ga je vabil zvečer v svoj brlog. Ta pisma so služila grofu kot sredstvo, s katerim je najti palnil v sramoto in razuzdanost. Uspaval je naju za svojo mizo s težkimi vinskim hlapi, najino diskretnost si je zasigural s ključavnicami in tako je lahko nemoteno prodajal nesrečni ženski, katerima je dal na izbirbo bedo in pomanjkanje ali pa srečo in blagostanje. Kmalu sem spoznala svojo brido usodo. V temni sobici ali bolje rečeno v zaporu, kjer sem stanovala, sem opazila zdaj pozabljeni meč, zdaj prstan ali plašč, skratka same reči, ki so dovolji jasno pričale o moji sramoti. Nekega večera so se mi odprle oči in padla sem na kolena proseč boga, naj me reši sramote. Isteveča večera, ko sem bila za Cagliostrovo mizo kakor običajno sredisce pozornosti in občudovanja vseh gostov, je sedel na sproti mene mlad beneški plemič. Že prvi njegov pogled me je spravil v zadrgo. Ni govoril z menoi takoj, kakor drugi plemiči, čiji prednost in neslanost so me spravile često v zadrgo tako, da sem do ušes zaradel. Govoril je v italijansčini, ki črpa svojo minkavost iz čudovitih melodij prirode. Bil je korekten in plemenit v občevanju z žensko, ki jo je smatra enakovredno sebi. Kaj naj vam povem o njem? Naučil me je sovražiti sebe sam. ljubit njenja in uiti z njim temu strašnemu gospodarju, Cagliostru. Potoval je v Italijo in spremilja sem ga. To pravljično potovanje se je zaključilo v Rimu, kjer sva ostala leto dni.

— A Cagliostro?

V temi.

— Kako ste se drznili poljubiti mojo hčerkino med vožnjo skozi tunel?

— Ah, pardon, človeku v temi marsikaj uide in tako mi je ušel tudi ta poljub.

Sube gobe
plačuje najvišje

M. Geršak & Co.

Ljubljana, Prečna ulica 4
(poleg mestne ljudske kopeli). —
Telefon 2329.

Snežne čevlje in galoše
dajte pravočasno v po-
pravilo, tvrdki

M. TREBAR,
Ljubljana,

Sv. Petra cesta štev. 6

Knjigovodkinja

z večletno prakso, vajena tudi vseh drugih pisarniških del, še službo:
— Ponudbe na upravo lista pod
»Knjigovodkinja«. 1730

Gospodinčna

starca 20 let, šeču službo vzgojiteljice
in enemu otroku. Zmožna sloven-
skega in nemškega Jezika. Nastop
15. oktobra. — Ponudbe na upravo
lista pod »Vzgojiteljica«. 1740

Železen štedilnik

in ročni voziček dobro hraneje se
ceno proda. — Ponudbe na upravo
lista pod »Štedilnik«. 1742

Proda se

zimska suknja (nova), blago za
obleke in oblike za ženske. Ogleda
se ob nedeljah in praznikih. —
Stara pot 1/1., vrata 3. Marija
Jelenič. 1736

Strojepisni pouk

so vsi vsak dan od 6.—9. ure
zvezč. Učna ura 4. Dan. Vpisova-
no vsak dan od 6.—8. zvezč.
Christofor očni zavod, Ljubljana.
Domobranska cesta 7, 1. n. 1499

Za dom!

za šivilje, kralje, čevljarie itd.

STOEWER

šivalni stroj

Le ta Vam poleg Šivilja entla

(obšiva), veze (štika), krapa

perlo in nogavice. Brez vsakega

preminjanja dolž in drugo je

stroj v minutu pridelava ali

za vezenje in ravno tako hitro

zoper za navadno šivanje — Po-

leg vseh prednosti, ki jih za-

ležijo na Štovner,

je tudi načeleniš.

Ne zamudite ugodne prilike in

oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6, I.

Brezplačen pouk v vezenju, rabí

aparativ itd. — Ugodni plačilni

pokoj! — 15letno jamstvo.

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače!

Knjiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige!

2 leti kredita

VSEH VRST

mizarski in kolarski stroj

Dosegan in univerzalni z vgra-
jimi motorji ali brez njih

Polnojaremnik

Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II.

LAXENBURGERSTRASSE 12

Naročilnica.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Pošljite mi takoj sledeče srečke IV. razreda drž. razredne loterije in sicer:

celih po Din 400—
polovičnih po Din 200—
četrtinskih po Din 100—

Pošljite mi poštno položnico, da vam znesek takoj nakaže.

Razločno pisati!